

Mladá veda

Young Science

Rozhovor s historikom Petrom Švorcom

Inovativní technologie dopravy

**Maloplošné chránené územia
národného parku Nízke Tatry**

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Jún 2017 (číslo 2)

Ročník piaty

ISSN 1339-3189

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Krakow 2013. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišin, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoja, Univerzita Karlova, Praha)

doc. PaedDr. Peter Čuka, PhD. (Katedra cestovného ruchu, Slezská univerzita v Opavě)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, PhD. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

REDAKCIA

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

Mgr. Martin Hajduk (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

RNDr. Richard Nikischer, PhD. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

PŘÍJEZDOVÝ TURISTICKÝ RUCH A JEHO DOPAD NA VÝVOJ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

THE INCOMING TOURISM AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMY OF CZECH REPUBLIC

Lukáš Polanecký, Maršík Martin¹

Lukáš Polanecký působí jako vedoucí Katedry ekonomiky na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Jeho hlavním profesním zaměřením jsou finance podniku a podniková ekonomika. Martin Maršík působí jako odborný asistent na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Jeho hlavním profesním zaměřením jsou finance podniku a mezinárodní finance.

Lukáš Polanecký is the head of the Department of Economics at the University of Technology and Economics in Czech Budejovice. His focus is on corporate finance and business economy. Martin Maršík works as a lecturer at the Institute of Technology and Business in Ceske Budejovice. His focus is on corporate finance and international finance.

Abstract

In the present text, the authors focused on the development of so-called incoming tourism and the impact of receipts from this sector on national economy. In the article is shown the share of receipts from tourist industry on GDP and headcount employed in services with specialty on tourist industry. Next, in the text, are stated the numbers of tourists from chosen countries that were arriving to CZ in years 2007 to 2015 and the comparison is done of this indicator with Central European countries. In another part of the text, the authors focused on South bohemia region, particularly on development accommodation capacities and on development of number of tourists from People's Republic of China (PRC). The tourists from PRC are the most dynamically growing group of foreign tourists that visits South bohemia region. In the last part of the text is shown the structure of purchases by citizens of PRC and Russian Federal republic, which the tourists do, during the visit of CZ.

Key words: Incoming tourism, Czech Republic, development, PRC

¹ Adresa pracoviška: Ing. Lukáš Polanecký, Katedra ekonomiky, Ústav podnikové strategie, Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích, Okružní 517/10, 370 01 České Budějovice.
E-mail: polanecky@mail.vstecb.cz, marsik@mail.vstecb.cz

Abstrakt

V textu se autoři zaměřili na vývoj tzv. příjezdového turistického ruchu a vliv příjmů z tohoto odvětví na národní hospodářství. V článku je ukázán podíl příjmů z turistického ruchu (TR) na HDP a dále jsou uvedeny počty osob zaměstnaných ve službách napojených na toto odvětví. V další části textu jsou uvedeny počty příjezdějících turistů z vybraných zemí do České republiky z let 2007 až 2015. Je provedena komparace tohoto ukazatele s vybranými středoevropskými zeměmi. Podrobněji se autoři zaměřili na jihočeský region (JR) a to z pohledu příjezdějících turistů z Čínské lidové republiky (ČLR). Občané ČLR jsou totiž nejdynamičtěji rostoucí skupina zahraničních turistů, která navštěvuje JR. V poslední části textu je ukázána struktura nákupů v ČR u občanů ČLR a Ruské federativní republiky.

Klíčová slova: příjezdový turistický ruch, Česká republika, vývoj, ČLR

Úvod

Turistický ruch je důležitým přínosem pro národní hospodářství každého státu. Pokud bychom měli definovat turistický ruch, tak jednu z jeho definicí uvádí autorka Indrová takto: Činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na kratší dobu, než je stanovena, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (Indrová 2007).

V principu lze definovat tři základní dopady turistického ruchu na společnost. První skupinu tvoří dopady přímé. V rámci těchto dopadů hovoříme o ekonomickém přínosu, který je realizován přímo v navštíveném regionu. Jedná se o využití ubytovacího zařízení, cestovní agentury nebo stravovací služby. Druhou skupinu tvoří dopady nepřímé, které přinášejí pro ekonomiku dané země multiplikační efekt. V literatuře jsou často uváděny jako příklad marketingové služby nebo tlumočnická činnost. Posledním, třetím dopadem pro ekonomiku země, jsou indukované efekty v podobě dodatečných výdajů finančních prostředků domácností a firem. Tyto finanční prostředky subjekty získaly z realizace služeb pro turistický ruch. Více je o této problematice popsáno v literatuře např. (Palatková 2011).

Jádro

Ekonomické přínosy z turistického ruchu významným způsobem ovlivňují nejen hospodaření státu, ale i jednotlivých regionů (Petrů 2007). Jak významné tyto dopady jsou na národní hospodářství, je možné vidět v tabulce č. 1.

Ukazatelé	2007	2010	2011	2012	2013	2014	I _{2015/07}
Zaměstnanost CR	236 024	235 569	232 463	229 551	227 630	225 283	0,95
Pracovní místa (%)	4,50	4,62	4,56	4,57	4,52	4,46	-
CR/HDP v %	2,9	2,7	2,7	2,7	2,9	2,8	-

Tabulka 1 - Základní makroekonomické údaje ČR se zaměřením na turistický ruch v letech 2007 až 2014
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Z tabulky č. 1 je patrné, že počet pracovních míst v turistickém ruchu se drží na stabilní úrovni oscilující okolo hodnoty 230 tisíc zaměstnanců. Vyjádřením pomocí bazického indexu, kdy je za bázi použit rok 2007 a porovnání s rokem 2014, došlo k poklesu o pět procent. To je samozřejmě poměrně vysoký pokles (v absolutních číslech se jedná o více než 11 000

pracovních míst). Je nutné si ale uvědomit, že v rámci multiplikačního efektu je na turistický ruch navázáno i zaměstnání dalších 60 tisíc lidí, kteří pracují v navazujících odvětvích. Do této oblasti patří např. výroba suvenýrů nebo map. Zajímavé je, že se v České republice neprojevalo výrazné snížení počtu osob zaměstnaných v turistickém ruchu během světové ekonomické krize v letech 2008 a 2009. V tomto období totiž došlo k celkovému propadu příjezdu turistů. To je patrné z tabulky č. 4, která ukazuje, jak se počet přenocování zahraničních turistů v Jihočeském regionu výrazně v tomto období snížil. V roce 2009 byl tento pokles téměř deset procent, což v absolutní hodnotě činí snížení o 25 000 nocí oproti roku 2007. V dlouhodobém horizontu se ekonomický přínos z turistického ruchu pohybuje v hodnotách do tří procent hrubého domácího produktu České republiky.

V tabulce č. 2 jsou ukázány příjmy z turistického ruchu (TR) u vybraných středoevropských evropských zemí v milionech euro. Aby byly tyto informace srovnatelné, byl pro větší vypovídací schopnost udělán i přepočítaný na jednoho obyvatele.

	Roky	Příjmy z CR v mil. Euro	Počet obyvatel	Příjem/osoba v Euro	Index _{2014/2007}
ČR	2007	5 037	10 553 843	477,2	1,02
	2014	5 148		487,7	
Německo	2007	27 137	81 993 000	330,9	1,20
	2014	32 613		397,7	
Maďarsko	2007	4 375	9 957 731	439,3	1,01
	2014	4 421		443,9	
Slovensko	2007	1 831	5 412 008	338,3	1,06
	2014	1 941		358,6	
Rakousko	2007	13 641	8 488 511	1 606,9	1,15
	2014	15 675		1 846,6	

Tabulka 2 - Příjmy z turistického ruchu ČR a vybraných středoevropských zemí
Zdroj: MMR ČR, vlastní zpracování (souhrnné ukazatele v ČR v letech 2007-2014)

Údaje z tabulky 2 - příjem z turistického ruchu na jednoho obyvatele vyznívá pro Českou republiku optimisticky. Česká republika umístila na druhém místě po Rakousku. Rakousko ostatní analyzované země výrazným způsobem v tomto příjmu převyšuje. To může být samozřejmě zapříčiněno vyšší cenovou hladinou zboží a služeb oproti ostatním zemím. Cenová hladina je ale v Rakousku přibližně stejná jako v sousední Německé spolkové republice. Odpověď je nutné hledat v rozvinutém sektoru služeb pro turisty.

Z výzkumu, který popisuje (ČSÚ_a 2016) je velkou motivací k návštěvě ČR nižší cenová hladina zboží a služeb. To platí zejména pro turisty ze sousedních zemí z Německé spolkové republiky a z Rakouska. Z této skutečnosti těží zejména příhraniční regiony naší republiky.

Na tabulce 3 je ukázána návštěvnost České republiky z významných mimoevropských zemí a Ruské federativní republiky. Z Čínské lidové republiky se příjezd turistů zvýšil od roku 2007 do roku 2015 více než sedmkrát. Dynamika přírůstku příjezdů turistů z ČLR je jednoznačně nejvyšší. Tomuto nárůstu významným způsobem napomohly dvě přímé letecké spojení z Peking a Šanghaje do Prahy. Třetí letecká linka spojuje Čcheng-tu s Prahou a zahájila provoz v srpnu v roce 2016. Obdobný vývoj, jen s menší dynamikou, je zaznamenán

u turistů z Jižní Koreje. Významným způsobem se snížily počty příjezdících turistů z Ruské federace. Jen za poslední tři roky došlo k úbytku ruských turistů o více než čtyřicet procent (ČSÚ_b 2016).

Roky	2007	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I _{2015/07}
Rusko	321 520	414 671	559 021	694 138	759 138	691 198	434 852	1,35
USA	322 214	312 883	314 950	366 910	386 591	441 457	508 951	1,58
Japonsko	136 587	133 052	121 663	136 557	130 740	124 969	123 800	0,91
Jižní Korea	79 575	77 687	96 605	131 418	149 804	195 086	265 330	3,33
Austrálie	49 768	60 240	66 783	71 760	73 955	92 769	89 793	1,80
Čína	38 421	79 186	108 629	145 409	163 857	211 014	288 630	7,51

Tab. 3: Počty turistů z vybraných zemí příjezdících do ČR v letech 2007-2015

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Pokud se zaměříme pouze na jihočeský region (tabulka 4) tak i zde je patrné výrazné zvýšení počtu čínských, ale korejských turistů. Při porovnání počtu čínských hostů v jednotlivých krajích sousedících s krajem jihočeským, zjistíme, že občané ČLR mají mimořádný zájem o tento region. Žádný ze sousedních krajů nenavštívil v jednom roce více než 10 tisíc čínských turistů. Naproti tomu, Jihočeský kraj např. v roce 2015, navštívil téměř 45 tisíc turistů z ČLR. To je v součtu více než počet všech čínských turistů, kteří zavítali do všech sousedních krajů dohromady (Vančura 2010).

Roky	2007	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I _{2015/07}
Německo	83 309	59 954	55 085	66 028	66 785	69 372	73 762	0,89
Rakousko	29 851	23 514	21 103	27 147	32 286	31 736	32 630	1,09
Slovensko	12 762	13 171	12 960	17 639	17 055	19 352	24 497	1,92
USA	13 772	9 835	9 942	11 517	13 302	13 515	14 673	1,07
Čína	3 224	12 187	12 560	27 257	30 855	30 514	44 346	13,75
Japonsko	8 396	14 647	14 093	14 898	15 703	15 585	15 202	1,85
J. Korea	1 339	4 380	4 124	9 992	12 178	25 875	27 525	20,56
Ostatní	133 469	132 721	136 151	144 409	140 073	144 151	162 332	1,22

Tab. 4 - Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních – Jižní Čechy v letech 2007-2015

Zdroj: Vančura 2015, vlastní zpracování (aktuální výsledky turistického ruchu)

Od roku 2007 do roku 2015 se počet zahraničních turistů ubytovaných v hromadných zařízeních v Jižních Čechách zvýšil více než třináctkrát u čínských turistů a u jihokorejských turistů dokonce více než dvacetkrát. Tento region je u cizozemských turistů velmi oblíbený. Tato oblíbenost má dva hlavní důvody. Prvním aspektem je snadná dopravní dostupnost z Prahy a druhým je počtem a hodnotnost památek, které se v tomto regionu nacházejí. V této souvislosti je třeba zmínit zejména Český Krumlov (památko UNESCO), zámek Hluboká a České Budějovice. V poslední době je možné zaznamenat i nárůst zážitkové turistiky, která je zaměřena na aktivní odpočinek. Jedná se např. o splouvání Vltavy na lodích či raftech, nebo návštěvy lipenské oblasti a s tím spojené pěší či cyklistické turistiky (Stem 2015).

Velmi zajímavé informace o nákupním chování občanů ČLR zmiňuje studie „Global Blue“ (2016), která se zaměřuje na sledování nákupních priorit zahraničních turistů (CzechTourism

2014). Tabulka 5 informuje o struktuře nákupů turistů z ČLR a Ruské federace. Pro komparaci byli zvoleni turisté z RFSR, protože ti dlouhá léta platili za velmi movité klienty našich obchodů. Tuto roli nyní převzali právě občané ČLR. U této skupiny byla hodnota průměrného nákupu, který si turisté odvezli zpět do své vlasti, v roce 2015 téměř 16 tisíc korun. Tato částka neobsahuje náklady na ubytování, stravu a dopravu. Při svých nákupech se čínští občané zaměřovali zejména na módu, hodinky a šperky. Velmi oblíbené byly i nákupy tradičních českých výrobků ze skla. Pokud provedeme komparaci s občany ruské národnosti, tak vidíme výrazný rozdíl ve struktuře těchto nákupů. Ruští turisté se zaměřují zejména na módu, za kterou utratí více než šedesát procent svého rozpočtu. Průměrný celkový nákup u občana Ruska při návštěvě ČR dosáhl v roce 2015 hodnoty téměř 7 tisíc korun (Klofcová 2014).

Závěr

Ze získaných údajů je patrná významnost turistického ruchu pro ekonomiku České republiky. Význam turistického ruchu je v textu demonstrován na vybraných makroekonomických ukazatelích jako je zaměstnanost osob v cestovním ruchu nebo poměr přínosů z turistiky na celkovém HDP. Z těchto údajů je patrné, že v přímé zaměstnanosti v tomto sektoru pracuje téměř 230 000 osob. Do tohoto počtu nejsou započteny pracovníci, kteří nepřímo využívají příjezdovou turistiku jako odbytiště svých výrobků. Podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP se dlouhodobě v ČR pohybuje pod třemi procenty. To je údaj, který je výrazně nižší než např. u Rakouska. Tam se tato hodnota blíží 20-ti procentům.

Komparace vynaložených finančních prostředků turistů na den a noc pobytu jsou výsledky pro Českou republiku optimistické. Česká republika se v tomto hodnocení umístila s velkým odstupem druhá za Rakouskem. Z pohledu tempa růstu je toto hodnocení již méně optimistické, protože ČR s dvouprocentním růstem za období 2007 až 2015 předstihla pouze Maďarsko. Dynamický růst tržeb zaznamenává zejména Německá spolková republika a Rakousko.

V dynamice nárůstu zahraničních turistů do České republiky za roky 2007 a 2015 jednoznačně vedou občané ČLR. Na druhém místě jsou turisté z Jižní Koreje. Stagnace je zaznamenána u občanů Japonska. Pokud se opět podíváme na dynamiku růstu ubytování v hromadných zařízeních (opět porovnání let 2007 a 2015), tentokrát ale pouze z pohledu Jihočeského regionu, pak nejvyšší hodnota tohoto ukazatele je zaznamenána u občanů Jižní Koreje a Číny. Stagnace je zjištěna pouze u turistů z Německé spolkové republiky.

Tento článok odporúčal na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda: Ing. Ladislav Šolc, Ph.D.

Studie vznikla v rámci vědecké činnosti na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích.

Použitá literatura

1. Český statistický úřad^a. Cestovní ruch - časové řady. Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí v ČR. Czso.cz [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr.
2. Český statistický úřad^b. Cestovní ruch-časové řady. Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních podle kategorie zařízení a zemí v ČR. Czso.cz [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr.
3. Český statistický úřad^c. Nákupní chování turistů v ČR. Studie Global Blue. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/35850745/global_blue_prezentace.pdf/38c034c8-2a83-4594-9723-37a158e8d67f.
4. Čína jako strategický zdrojový trh pro cestovní ruch. CzechTourism: Interní analýza. 2014. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/getattachment/Institut-turismu/Aktuality/Cina-jako-strategicky-zdrojovy-trh-pro-cestovni-ru/29_01_15_analyza_cina.pdf.aspx?ext=.pdf.
5. INDROVÁ, Jarmila. 2007. Cestovní ruch. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, ISBN: 978-80-245-1252-5.
6. KLOFCOVÁ, Michaela. 2014. Turisté utratili v létě v České republice o 1,5 miliardy Kč více než vloni. Ministerstvo pro místní rozvoj. CzechTourism: [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/pro-media/tiskovezpravy/turiste-utratili-v-lete-v-ceske-republice-o-1,5-mil/>.
7. PALATKOVÁ, 2011. Monika. Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus. Vyd. 1. Praha: Grada, ISBN: 978-80-247-3750-8.
8. PETRŮ, Zdenka. 2007. Základy ekonomiky cestovního ruchu. Upravené Vyd. 2. Praha: Idea servis, ISBN: 978-80-85970-55-5.
9. STEM/MARK. 2015. Příjezdový cestovní ruch / Border Crossing Survey 2015-2016: Závěrečná zpráva za rok 2015 / Final Report for.
10. VANČURA, Pavel. 2015. Aktuální výsledky cestovního ruchu. Český statistický úřad. Praha: tisková konference.